

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 46.034/1
VAN 5 MAART 2009

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 12 februari 2009 door de Minister van Werk verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 november 1960 houdende de statuten van het Intern compensatiefonds voor de diamantsector", heeft het volgende advies gegeven:

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

1. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe de regels te wijzigen inzake de ontbinding van het intern compensatiefonds voor de diamantsector, hierna het fonds genoemd. Die regels verschillen al naar gelang de ontbinding betrekking heeft op één van de twee opdrachten van het fonds, vermeld in artikel 2 van de wet van 12 april 1960 tot oprichting van een intern compensatiefonds voor de diamantsector ⁽¹⁾.

De nieuwe regels inzake ontbinding worden opgenomen in het ontworpen hoofdstuk VIII van het koninklijk besluit van 21 november 1960 houdende de statuten van het Intern compensatiefonds voor de diamantsector.

2. In zoverre de ontworpen regeling wordt geconcipieerd als betrekking hebbende op de wijze van ontbinding van het fonds ⁽²⁾, kan ervoor rechtsgrond worden gevonden in artikel 3 van de voornoemde wet van 12 april 1960, dat de Koning opdraagt om de statuten van het fonds vast te stellen. De aldus ontworpen statuten moeten worden gelezen in samenhang met sommige bepalingen van dezelfde wet, zoals artikel 5, waarin de vermeldingen worden opgesomd die de statuten moeten of kunnen bevatten ⁽³⁾. De Koning kan bevoegd worden geacht om die in de wet omschreven statutaire vermeldingen aan te vullen of nader te regelen op grond van de algemene bevoegdheid tot uitvoering van de wet waarover hij met toepassing van artikel 108 van de Grondwet beschikt.

⁽¹⁾ Artikel 2 van de wet van 12 april 1960 luidt:
"De opdrachten van het fonds zijn:
1/ het financieren, het toekennen en het uitbetalen van bijkomende sociale voordelen aan de diamantarbeiders;
2/ het financieren en het uitbetalen van interne compensatieuitkeringen aan werkgevers die werklieden of werksters tewerkstellen aan het eigenlijke bewerken van diamant, zijnde het klieven, het slijpen, het snijden, het verstellen en het zagen van diamant".

⁽²⁾ Zie de algemene opmerking.

⁽³⁾ De statuten van het fonds moeten onder meer vermelden "de benaming en de plaats waar de instelling gevestigd is, alsook de opdrachten" (artikel 5, 1/, van de wet), en "de wijze van ontbinding, van vereffening en besteding van het vermogen" (artikel 5, 7/, van de wet).

ALGEMENE OPMERKING

In het ontwerp wordt uitgegaan van de ontbinding, vereffening en besteding van het vermogen van de opdrachten van het fonds. Het zou evenwel juridisch correcter en meer in overeenstemming zijn met de rechtsgrondbiedende bepalingen indien de ontworpen regeling werd geconcipieerd als betrekking hebbende op de ontbinding en vereffening van het fonds, wat zijn onderscheiden wettelijke opdrachten betreft, en op de bestemming van de met die respectieve opdrachten verbonden financiële middelen. Bij de bespreking van artikel 1 van het ontwerp worden daartoe een aantal tekstaanpassingen voorgesteld.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

1. Rekening houdend met wat is opgemerkt omtrent de rechtsgrond van het ontwerp, late men de aanhef aanvangen met de volgende twee leden:

"Gelet op de Grondwet, artikel 108;

Gelet op de wet van 12 april 1960 tot oprichting van een intern compensatiefonds voor de diamantsector, artikel 3 en artikel 5, vervangen bij de wet van 26 maart 1999 en gewijzigd bij de wet van 27 december 2006;" ⁽⁴⁾.

2. Rekening houdend met de nieuwe richtlijnen op het vlak van de wetgevingstechniek ⁽⁵⁾, is het niet nodig om de nummers van de artikelen te vermelden waarop de ontworpen wijzigingen betrekking hebben. Een wijziging kan immers

⁽⁴⁾ In het tekstvoorstel werden de woorden "inzonderheid op" weggelaten. Zie *Beginselen van de wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Raad van State, 2008, nr. 27, formule F 3-2-2, te raadplegen op de internetsite van de Raad van State (www.raadvst-consetat.be).

⁽⁵⁾ *Ibidem*, nr. 30, formule F 3-3.

eveneens bestaan in de toevoeging van nieuwe bepalingen aan de te wijzigen tekst. Bovendien zullen de betrokken artikelen herkenbaar zijn bij het lezen van de wijzigingsbepalingen van het ontworpen besluit. Om die reden volstaat het om het tweede lid van de aanhef te redigeren als volgt:

"Gelet op het koninklijk besluit van 21 november 1960 houdende de statuten van het Intern compensatiefonds voor de diamantsector;"

Artikel 1

1. Aangezien de ontworpen bepalingen onder artikel 1 van het ontwerp in de plaats komen van het huidige hoofdstuk VIII van het koninklijk besluit van 21 november 1960, schrijve men in de inleidende zin van artikel 1:

"Hoofdstuk VIII van het koninklijk besluit van 21 november 1960 houdende de statuten van het Intern compensatiefonds voor de diamantsector, vervangen bij het koninklijk besluit van 16 maart 2007, wordt vervangen als volgt:"

2. In het opschrift van het ontworpen hoofdstuk VIII moeten de woorden "van de in artikelen 4 en 5 bepaalde opdrachten" worden geschrapt. Met die woorden wordt immers de indruk gewekt dat de opdrachten van het fonds worden bepaald in de artikelen 4 en 5 van het koninklijk besluit van 21 november 1960, terwijl in die artikelen uitsluitend nadere regels worden vastgesteld met betrekking tot de opdrachten die zijn bepaald in artikel 2 van de wet van 12 april 1960. Daarenboven is het, zoals reeds opgemerkt, juridisch niet correct en niet in overeenstemming met de rechtsgrondbiedende bepalingen om melding te maken van een ontbinding, vereffening en besteding van het vermogen van de betrokken opdrachten van het fonds.

3. Om de onder 2 vermelde redenen schrijve men in het opschrift van afdeling 1: "Ontbinding, vereffening en besteding van het vermogen van het Fonds, wat de in artikel 2, 1/, van de wet bepaalde opdracht betreft".

.../...

Het opschrift van de ontworpen afdeling 2 dient in overeenkomstige zin te worden aangepast.

4. Men late het ontworpen artikel 27, eerste lid, van het koninklijk besluit van 21 november 1960 aanvangen als volgt: "Art. 27. Het Fonds kan, wat de in artikel 2, 1/, van de wet bepaalde en in artikel 4 nader omschreven opdracht betreft, slechts ..." ⁽⁶⁾.

De redactie van het ontworpen artikel 28, eerste lid, van het koninklijk besluit van 21 november 1960 moet in gelijkaardige zin worden aangepast. Daarbij kan de gelegenheid te baat worden genomen om het betrokken lid op een meer leesbare manier te stellen ⁽⁷⁾.

5. Men late het ontworpen artikel 28, derde lid, van het koninklijk besluit van 21 november 1960 aanvangen als volgt: "De gelden die op het ogenblik van de ontbinding nog voor deze opdracht beschikbaar zijn, worden ...".

6. Aan het einde van het ontworpen artikel 28, derde lid, wordt een rangorde ingesteld "beginnend met degene die het laatst een compensatiebijdrage heeft betaald". Er wordt derhalve een ongelijkheid ingevoerd tussen personen al naar gelang het ogenblik van betaling van de compensatiebijdrage. De stellers van het ontwerp dienen, in het licht van de grondwettelijke beginselen van de gelijkheid en de niet-discriminatie, in redelijkheid en op objectieve gronden te kunnen verantwoorden waarom wordt geopteerd voor dergelijke methode van uitkering van het betrokken vermogen.

⁽⁶⁾ Onder voorbehoud van de opmerking bij artikel 2 van het ontwerp moeten de te vervangen artikelen van het koninklijk besluit van 21 november 1960 worden aangeduid als "Art. 27." en "Art. 28.".

⁽⁷⁾ Zo past de zinsnede die aanvangt met de woorden "indien bij het in artikel 25 bedoelde verslag over de voormelde opdracht of naar aanleiding van ..." niet met het gedeelte van het lid dat aanvangt met de woorden "ontbonden bij koninklijk besluit wanneer ...".

Artikel 2

Artikel 2 van het ontwerp strekt ertoe het bestaande artikel 28 van het koninklijk besluit van 21 november 1960 te vernummeren, als gevolg van de vervanging van de artikelen 27 en 28 van dat koninklijk besluit bij artikel 1 van het ontwerp. Behoudens bij coördinatie of codificatie worden artikelen best niet vernummerd ⁽⁸⁾. Het verdient derhalve aanbeveling om in het ontworpen hoofdstuk VIII van het koninklijk besluit van 21 november 1960 (artikel 1 van het ontwerp) een artikel 27 en een artikel 27*bis* in te voegen in het laatstgenoemde besluit, in plaats van een artikel 27 en een artikel 28. Artikel 2 kan dan uit het ontwerp worden weggelaten. De uitvoeringsbepaling dient dan artikel 2 te worden.

⁽⁸⁾ Zie *Beginnelsen van de wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, nr. 125.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, P. BARRA,	staatsraden,
	M. RIGAUX, M. TISON,	assessoren van de afdeling Wetgeving,
Mevrouw	M. VERSCHRAEGHEN,	toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. I. VERHEVEN, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

M. VERSCHRAEGHEN

M. VAN DAMME

ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS 46.034/1
DU 5 MARS 2009

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre, saisi par la Ministre de l'Emploi, le 12 février 2009, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 21 novembre 1960 portant les statuts du Fonds de compensation interne pour le secteur du diamant", a donné l'avis suivant:

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

1. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de modifier les règles relatives à la dissolution du Fonds de compensation interne pour le secteur du diamant, dénommé ci-après le Fonds. Ces règles varient selon que la dissolution concerne l'une ou l'autre des deux missions du Fonds, mentionnées à l'article 2 de la loi du 12 avril 1960 portant création d'un Fonds de compensation interne pour le secteur du diamant ⁽¹⁾.

Les nouvelles règles en matière de dissolution se trouvent dans le chapitre VIII en projet de l'arrêté royal du 21 novembre 1960 portant les statuts du Fonds de compensation interne pour le secteur du diamant.

2. Dans la mesure où le régime en projet est conçu pour arrêter les modalités de dissolution du Fonds ⁽²⁾, l'article 3 de la loi du 12 avril 1960 précitée, qui habilite le Roi à en fixer les statuts, peut lui procurer un fondement juridique. Les statuts ainsi projetés doivent être lus en combinaison avec certaines dispositions de la même loi, notamment son article 5, qui énumère les mentions que les statuts doivent ou peuvent contenir ⁽³⁾. Dès lors que l'article 108 de la Constitution investit le Roi d'un pouvoir général d'exécution des lois, on peut considérer qu'il peut compléter ou préciser les mentions statutaires que la loi énonce.

⁽¹⁾ L'article 2 de la loi du 12 avril 1960 dispose:

"Les missions du Fonds sont:

- 1/ le financement, l'octroi et le paiement d'avantages sociaux complémentaires aux ouvriers diamantaires;
- 2/ le financement et le paiement d'allocations de compensation internes aux employeurs qui occupent des ouvriers ou des ouvrières au travail effectif du diamant, c'est-à-dire le clivage, le polissage, le brutage, le sertissage et le sciage du diamant".

⁽²⁾ Voir l'observation générale.

⁽³⁾ Les statuts du Fonds doivent notamment mentionner "la dénomination et le siège de l'organisme ainsi que ses missions" (article 5, 1/, de la loi) et "le mode de dissolution, de liquidation et d'affectation du patrimoine" (article 5, 7/, de la loi).

OBSERVATION GÉNÉRALE

Le projet se base sur la dissolution, la liquidation et l'affectation du patrimoine des missions du Fonds. Il serait cependant juridiquement plus correct et plus en adéquation avec les dispositions qui procurent le fondement juridique de concevoir le régime en projet comme un ensemble de règles relatives à la dissolution et à la liquidation du Fonds, considéré suivant ses différentes missions légales, et à l'affectation des moyens financiers liés à ces missions respectives. Dans cette perspective, un certain nombre de modifications de texte sont proposées dans l'examen de l'article 1er.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

1. Eu égard à l'observation relative au fondement juridique du projet, les deux alinéas suivants seront insérés au début du préambule:

"Vu la Constitution, l'article 108;

Vu la loi du 12 avril 1960 portant création d'un Fonds de compensation interne pour le secteur du diamant, les articles 3 et 5, remplacé par la loi du 26 mars 1999 et modifié par la loi du 27 décembre 2006;" ⁽⁴⁾.

2. Conformément aux nouvelles directives en matière de légistique ⁽⁵⁾, il n'est pas nécessaire de faire figurer les numéros des articles concernés par les modifications en projet. Une modification peut en effet consister également en un ajout de dispositions nouvelles dans l'acte modifié. En outre, l'identification des articles concernés résultera de

⁽⁴⁾ La proposition de texte ne fait plus mention du mot "notamment". Voir *Principes de technique législative, Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, Conseil d'État, 2008, n° 27, formule F 3-2-2, à consulter sur le site internet du Conseil d'État (www.raadvst-consetat.be)

⁽⁵⁾ *Ibidem*, n° 30, formule F 3-3.

la simple lecture des dispositions modificatives de l'arrêté en projet. Il suffit dès lors de rédiger le deuxième alinéa du préambule comme suit:

"Vu l'arrêté royal du 21 novembre 1960 portant les statuts du Fonds de compensation interne pour le secteur du diamant;"

Article 1er

1. Dès lors que les dispositions en projet à l'article 1er du projet se substituent à l'actuel chapitre VIII de l'arrêté royal du 21 novembre 1960, la phrase liminaire de l'article 1er sera rédigé comme suit:

"Le chapitre VIII de l'arrêté royal du 21 novembre 1960 portant les statuts du Fonds de compensation interne pour le secteur du diamant, remplacé par l'arrêté royal du 16 mars 2007, est remplacé par ce qui suit:"

2. Il y a lieu de supprimer les mots "des missions visées aux articles 4 et 5" de l'intitulé du chapitre VIII en projet. Ces mots donnent en effet à penser que les articles 4 et 5 de l'arrêté royal du 21 novembre 1960 déterminent les missions du Fonds, alors que ces articles déterminent exclusivement les modalités des missions que fixe l'article 2 de la loi du 12 avril 1960. On rappellera en outre que faire mention de la dissolution, de la liquidation et de l'affectation du patrimoine des missions concernées n'est ni juridiquement correct, ni en adéquation avec les dispositions qui procurent le fondement légal.

3. Pour les motifs exposés sous 2, l'intitulé de la section 1re sera rédigé comme suit: "Dissolution, liquidation et affectation du patrimoine du fonds, en ce qui concerne la mission visée à l'article 2, 1/, de la loi".

L'intitulé de la section 2 en projet sera adapté dans le même sens.

4. Le début de l'article 27, alinéa 1er, en projet, de l'arrêté royal du 21 novembre 1960 sera rédigé comme suit: "Art. 27. En ce qui concerne la mission que la loi fixe à l'article 2, 1/, et que précise l'article 4, la dissolution du fonds ne ..." ⁽⁶⁾.

La rédaction de l'article 28, alinéa 1er, en projet, de l'arrêté royal du 21 novembre 1960 sera adaptée dans le même sens. On peut en outre profiter de l'occasion pour améliorer la lisibilité du texte néerlandais de l'alinéa concerné ⁽⁷⁾.

5. Le début de l'article 28, alinéa 3, en projet, de l'arrêté royal du 21 novembre 1960 sera rédigé comme suit: "Les fonds qui, au moment de la dissolution, sont encore disponibles pour cette mission, sont ...".

6. La fin de l'article 28, alinéa 3, en projet, institue un ordre de préférence "commençant par celui qui a payé la cotisation de compensation en dernier lieu". On crée dès lors une discrimination entre des personnes selon le moment où le montant de la cotisation de compensation est payé. Les auteurs du projet doivent pouvoir justifier raisonnablement et objectivement le choix d'une telle méthode de remboursement du patrimoine concerné au regard des principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination.

Article 2

L'article 2 du projet vise à renuméroter l'article 28 actuel de l'arrêté royal du 21 novembre 1960 consécutivement au remplacement des articles 27 et 28 de celui-ci par l'article 1er du projet. Sauf en cas de coordination ou de codification, il vaut mieux ne

⁽⁶⁾ Sous réserve de l'observation relative à l'article 2 du projet, les articles à remplacer de l'arrêté royal du 21 novembre 1960, doivent être désignés par "Art. 27." et "Art. 28.".

⁽⁷⁾ En effet, le membre de phrase qui commence par les mots "indien bij het in artikel 25 bedoelde verslag over de voormelde opdracht of naar aanleiding van ..." ne s'accorde pas avec la partie de l'alinéa qui commence par les mots "ontbonden bij koninklijk besluit wanneer ...".

pas renuméroter des articles ⁽⁸⁾. Il est dès lors préférable que le chapitre VIII en projet de l'arrêté royal du 21 novembre 1960 (article 1er du projet) insère un article 27 et un article 27bis plutôt qu'un article 27 et un article 28 dans l'arrêté précité. L'article 2 peut alors être omis du projet. La disposition exécutoire doit par conséquent devenir l'article 2.

⁽⁸⁾ Voir *Principes de technique législative. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, n/ 125.

La chambre était composée de

Messieurs	M. VAN DAMME,	président de chambre,
	J. BAERT, P. BARRA,	conseillers d'État,
	M. RIGAUX, M. TISON,	assesseurs de la section de législation,
Madame	M. VERSCHRAEGHEN,	greffier assumé.

Le rapport a été présenté par Mme I. VERHEVEN, auditeur adjoint.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. M. VAN DAMME.

LE GREFFIER,

LE PRÉSIDENT,

M. VERSCHRAEGHEN

M. VAN DAMME